

Deturnare

- De altfel, pe vremea aia nici nu existau dischete. Gauream la cartele de le visam noaptea, spuse gazda mea, nu fara o urma de nostalgie. Lucram pina seara tirziu, iar toata dimineata urmatoare perforam cartoane, urmind sa le introducem (la propriu) in Calculator dupa-amiaza.

Am zimbit politicos, si am mai servit o bucatica din deliciosul desert pregatit de profesor. Mai interesat decit de povestea lui, eram curios ce nume poarta delicatessa si cum a fost preparata. Politetea ma obliga totusi sa il ascult, pe de o parte din respect pentru virsta, si pe de alta pentru ca ma tinea in gazda si nu aveam incotro; seara eram oricum prea obosit ca sa fac altceva, iar cinele pe care le pregatea erau excelente la gust.

- Stiti, nici in ziua de azi nu mai prea folosim dischete. S-a dovedit ca sint destul de fragile, si oricum nu incap multe lucruri pe ele, am comentat eu, oarecum cu gura plina.

Profesorul paru sa nu priceapa; de fapt, parca nici nu ma auzise.

- Cind acea asistenta de la catedra de chimie a intrat in camera Calculatorului, continua el, credeam cu totii ca a gresit usa. Se pare ca a avut un efect destul de puternic asupra colegilor mei - la noi in departament lucrau foarte putine fete - dar eu, doar ma stii, mi-am vazut mai departe de treaba. Poate ca de-aia a si venit glont la mine.

S-a apropiat si a zis: "Buna ziua, il caut pe tovarasul Sergiu Davidovici."

Am scapat capacul imprimantei (pur accident, te-asigur) pe un deget de la mina si m-am recomandat politicos. Mi-a spus, in timp ce ma gindeam cu lacrimi in ochi ce-as putea sa fac cu bietul deget in loc sa-l bag in gura, ca avea de compus ceva baliverne pentru nu stiu ce comunicare stiintifica de partid, si ca daca tot aveam Calculator la facultate, daca n-as putea s-o ajut cu niste calcule chimice. Hai, mai serveste!

- Multumesc. E foarte bun. "Totusi, ce e?" eram pe cale sa intreb, dar n-am apucat, caci profesorul s-a ridicat brusc de la masa si s-a indreptat spre biblioteca veche si dezordonata.

- Ah, daca as fi stiut! La inceput n-am prea inteles ce voia, continua el. Niciodata nu mi-a placut chimia, iar dupa ce mi-am zdrelit degetul ala mi-a placut si mai putin. Daca-mi aduc bine aminte, voia sa reprezinte diferite ecuatii ale reactiilor chimice in Calculator, astfel incit sa obtina rezultatul in afara laboratorului. Substantele erau scumpe, iar comunicarea ar fi dat mai bine la sefi daca era implicat si Calculatorul facultatii - care oricum nu prea stia nimeni la ce-i bun.

In mod normal, asta n-ar fi fost mare lucru si n-ar fi impresionat pe nimeni, dar cerintele ei erau si mai ciudate. Voia ca pentru fiecare produs rezultat dintr-o reactie dintr-asta simulata sa se poata asocia anumite proprietati - pe care ea le avea trecute si categorisite intr-un caiet gros de care era nedespartita. Si mai departe - si aici a fost adevarata provocare pentru mine - un algoritm de cautare a tuturor reactiilor care, in final, sa produca substante cu proprietati date.

- Adica, in loc sa pornesti de la "ce se da" spre "ce se cere", sa primesti un raspuns dat pentru care sa inventezi probleme? Parca am facut ceva de genul asta in scoala, am intervenit eu.

- M-ar mira, raspunse sec gazda mea. Jucariile astea de calculatoare din ziua de azi nu-ti mai lasa loc de ingeniozitate. Miine-poimiine o sa vorbești direct cu ele, comenta el.

Nu m-am indurat sa-i spun ca asta se intimpla deja de ceva vreme; am preferat sa-mi infund din nou gura cu deliciosul desert din care servisem deja a doua oara. Profesorul observa, si continua magulit:

- Dupa cum iti inchipui probabil, a trebuit sa incepem cu inceputul: Calculatorul a trebuit invatat ce-i aia atom, din ce se face o molecula, si care-s legile reactiilor chimice. Numai ca sa ii definim atomul ne-a trebuit un teanc de cartele uite-asa, demonstra el cu palmele intinse spre nasul meu. Pentru fiecare orbita electronica am folosit un bit, si am notat cu 1 daca orbita e ocupata si 0 daca nu e. In felul asta am reprezentat tot tabelul lui Mendeleev in vreo suta si ceva de octeti; cred ca a fost cea mai mare structura de date pe care Calculatorul nostru a inghitit-o pina atunci.

Batrinul pensionar se rezemase de biblioteca si ridea usor.

- Colegii mei ziceau ca-s nebun. Stateam toata ziua si scriam la program, concentrat asupra foilor de hirtie de parca urma sa iasa vreo mare opera de arta. Seful catedrei era multumit insa, caci lasandu-ma sa particip la proiect, impusca doi iepuri odata: justifica existenta practica a Calculatorului, si isi asigura un loc la comunicarea stiintifica de partid pentru care faceam proiectul.

Am tinut-o asa vreo luna si ceva. Cu o saptamina inaintea evenimentului, eu pregatisem documentatia de proiect, iar colega de la chimie avea o lucrare de vreo 150 de pagini plina cu faguri si-alte chestii de-ale lor.

Mi-a luat citeva secunde bune (probabil si sub influenta desertului de la cina) ca sa inteleg ca profesorul se referea la grupari de benzen, si nu la miere de albine.

- Si, cum a fost conferinta? am intrebat, caci profesorul se oprise, si se uita cam incrunat spre un colt al camerei.

- Pai, mai intii am trimis hirtioagele la partid ca sa ni le aprobe, si abia apoi ne-am prezentat la conferinta. Desteptii n-au corectat nimic altceva decit citeva cuvinte care nu sunau destul de lingusitor, in introducerea despre "tovarasul". Cind ne-a venit rindul, chimista noastra s-a ridicat si a citit frumos toata lucrarea. Presedintele prezidiului aproape ca sforaia, iar prin sala nu asculta aproape nimeni. Stii cum era, majoritatea erau carati cu forta acolo, asa ca profitau de ocazie ca sa se mai odihneasca, macar ca nici la serviciu nu munceau ei prea mult. La urma, secretarul organizatiei locale de partid s-a ridicat si a zis cam asa:

"Dragi tovarasi, sa multumim colegilor nostri de la catedrele de matematica si chimie pentru interesanta abordare teoretica pe care ne-au oferit-o. Tovarasi, partidul are nevoie de astfel de tovarasi capabili, care sa impinga progresul stiintei si patriei pe noi culmi de progres. Totusi, tovarasi, poate ca resursele partidului ar fi mai intelept canalizate in directii cu scopuri mai practice. Daca tovarasii ar fi folosit scumpele utilaje care le-au fost puse la dispozitie de partid pentru inventarea, sa zicem, a unui nou furaj pentru agricultura, atunci cu siguranta ca..." si asa mai departe.

Am ramas cu gura cascata.

- Adica practic v-au desfiintat, nu?

- Asa am crezut si eu! raspunse, ingindurat, profesorul. Dupa asa referat prost, eram sigur ca chimista noastra o sa dea fuga afara, plingind!

- Si nu a fost asa? am intrebat eu mirat.

- Nu! Chiar dimpotriva. La intoarcerea la facultate, o astepta seful ei, nervos la culme, si a racnit la ea:

"Ai auzit ce-a zis tovarasul prim?! Furaje! De furaje trebuie sa ne ocupam noi, tovarasa! Nu de baliverne cu calculatoare, ca decadentii de capitalisti!"

Am vrut sa-i explic ca si sovieticii folosesc calculatoare si inca mult mai avansate decit al nostru, dar seful avea o privire atit de crunta, incit m-am ascuns dupa colega mea, care a asteptat foarte calma sa se termine potopul, cu un suris ciudat pe fata, si a intrat in cladire ca si cind seful ei i-ar fi oferit un buchet de trandafiri!

- Sa nu-mi spuneti ca si-a pierdut mintile, sau ca era ceva in neregula cu ea, am dat eu cu presupusul.

- Nu, chiar deloc, raspunse gazda mea. Pina la urma s-a dovedit ca era mai desteapta decit toti la un loc. Ah, cind ma gindesc ca putea sa-mi treaca si mie prin cap!

- Dar ce s-a intimplat?

- S-a intimplat ca am fost folosit, pur si simplu! Cunostintele mele de matematica aplicata au fost deturnate, prin intermediul Calculatorului universitatii, de catre o asistenta de la chimie, iar eu nici macar n-am fost trecut intre co-autori!

- Co-autori la ce?! am ingaimat eu, cu lingurita oprita la jumatatea drumului.

- La asta! striga profesorul, aruncind pe masa o carte de vreo suta cincizeci de pagini, si ratind milimetric bolul cu deliciosul desert. Ce-ti inchipui tu ca infuleci de juma' de ora?!

Am coborit privirea pe coperta cartii si am citit titlul lucrarii printre ai carei co-autori, in mod cu totul nedrept, buna mea gazda lipsea cu desavirsire: "Carte de bucate".